

Piše: Stjepo Mijović Kočan

NAKON OVOGODIŠNJEGA OTVARANJA
 DUBROVAČKIH LJETNIH IGARA

SANTA CIMPLICITAS

Od lani sam se već počeo zabavljati: gledam otvaranje Dubrovačkih ljetnih igara i čekam čuti riječi koje će sigurno biti izgovorene da čujem kako će ih izgovoriti glumac kojega je zapala ta čast

A čast je to doista! Od svih dosadašnjih 70 godina Ljetnih igara, nisu bile propuštene: odabrani glumac redovito ih izgovara na otvaranju.

Jest, u pravu ste: O LIJEPA; O DRAGA; O SLATKA SLOBODO, to su te riječi.

Naime, da nije slobode, ne bi bilo ni Igara. Ni Dubrovnika, jer u robstvu se propada i mre, a živi se i napreduje samo u slobodi, to svi znamo. Čak i 1992. godine, (jer 91. Slobodan Milošević je ljeti još bio gost na Igrama, sjedao je red ispred mene!) kada je Grad bio sa svih strana obkoljen našom braćom u Kristu, a šovinistima punima mržnje u duši i fašistima u duhu, što također svi znaju, uvjeren sam čak i Sveti Otac Papa, te riječi pohvale slobodi nisu bile zaboravljene. Bez obzira na to što je sve tada bilo sumorno, a po našem Gradu su padale granate Jugoslavenske narodne armije pretvorene u četničke zločince.

Izgovara se uvijek čitava strofa ili kitica, rimovani četverostih ili kvadrina iz *Dubravke*, takozvane pastirske igre Ivana Gundulića u slavu i čast slobode Grada Dubrovnika:

**O lijepa, od draga i slatka slobodo,
 dar u kom sva blaga višnji nam bog je do,
 uzroče istini od naše sve slave,
 uresu jedini od ove Dubrave!**

Četverostih ima dvostruku rimu: u sredini i na kraju svakoga stiha. Pogledajmo! Prvi i drugi stih, rime su **draga/ blaga** (u sredini stiha) i **slobodo/ Bog je do** na kraju. Treći i četvrti stih rimuju se **istini/ jedini** (u sredini stiha) te **sve slave/Dubrave** na svršetku.

Savršen stih nisu samo **rime ili srok**, nego i **cezure ili stanke, predasi, ritam, metar**. Ovdje je metar dvostruko rimovani dvanaesterac: dvanaest slogova. Metar mora biti pravilan. To se daje usporediti s crevljama na primjer: ako je lijeva broj 43, tolika mora biti i desna. Ako jedan stih ima 12 slogova, toliko ih mora imati i onaj s kojim se taj stih slaže u rimovanju, inače metar nije dobro izmjeren, nema ritma, poremeti se i predah...

Da se metar održi i da bude skladan pomaže i „pjesnička sloboda“; pjesnik ima pravo neke riječi napisati neispravno ili skraćene, da ritam – bude sačuvan. Ovdje, Gundulić ne piše „dare“, kako glasi peti padež imenice „dar“, nego ostavlja prvi padež, nominativ: „dar“, da stih ima istu mjeru kao i predhodni. Ne piše „istiniti“ (uzroče od

naše sve slave), nego to skraćuje u „istini“. Dakle, vidjeli ste naglaske ili akcente na rimi (**istini/ jedini**). I, oni se slažu, oba su tzv. kratki UZLAZNI u obje riječi. Takve su i tzv. **dužine**, otegnuto izgovoren glas/slovo „i“. Sve se slaže. Savršeno je.

Gundulić, dakle, kaže: slavimo našu slobodu. Sloboda, to je istinski, istiniti, istini, pravi ... razlog za slavu.

Ako se to izgovori kao imenica „istini“ to je SILAZNI (kratki, brzi) naglasak, bez dužina. Ne rimuje se s pridjevom „istini(ti)“ koji je UZLAZNI! Uzlazno i silazno se ne slaže! Gundulić je vrhunski meštar, metrički savršen. Stoga svako moguće tumačenje da se tu radi o imenici, a ne o pridjevu, sam pjesnik potire.

Postoji anegdota. Glazbenik pozvao pjesnika na koncert. Pjesnik se opustio, uživa u divnoj glazbi, a glazbenik se svako mali hvata za uho, mršti se, nervira: „zar ne čuješ kako felšavaju“.

Svi uživaju u otvaranju Igara, a ja se često sekiram! 99 posto ljudi ne zna ovo o čemu je ovdje riječ i – uživaju! Santa simplicitas je doslovno „sveta jednostavnost“, ali se najčešće misli na „blaženi koji ne znaju“. Kao i ona žena koja je nabacila naramak drva na oganj u kojemu je izgorio Jan Hus, sve u dobroj namjeri, da i ona malo priloži; mučenika u plamenu nije ni vidjela. Međutim, glumci su čuvari hrvatskoga jezika. Njih takve stvari trebaju naučiti! Ove je godine čast izgovaranja tih stihova imao Maro Martinović. Nisam do sada čuo glumca koji je s toliko domoljubna zanosa, s toliko žara, s toliko unutarnje snage i odlučnosti izgovorio te stihove. Uistinu iznimno dojmljivo. Čestitam!

Kada sam ga nazvao, čestitati i osobno, dobio sam čaču mu, Mišu, isto glumca. On odmah kaže „trebaju dužine“. Imao je Maro od koga to naučiti. Miše osjeća (čuti!) hrvatski jezik savršeno. Dakle, imenica „istina“ ne može se izgovoriti s dužinama jer ih nema. Mora biti pridjev, „isitniti“, ali skraćen, da se rimuje s „jedini“.

Ja znam da ništa ne znam, kažu da je rekao Sokrat, a ja znam ne samo da ništa ne znam, nego i to sitno što znam, malo ikomu išta treba. Nije ni lako nešto znati, ne možeš uživati u čemu većina uživa.

Ipak, osnove metrike se uče već u prvom razredu boljih srednjih škola, a nekmoli da se ne bi to učilo na Akademiji.